

N:o 117.

Af herr **E. Nilsson** i Kattleberg om anslag för utredning rörande äganderätten till båtsmans- och soldattorp.

Vid 1901 års riksdag tillät jag mig väcka förslag därom, att Riksdagen måtte anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes låta utreda, huruvida, där båtsmans- och soldattorpen varit förlagda å kronoallmänning, roteintressenterna gemensamt äga det till sådan rote hörande torpet eller icke. Motionen vann emellertid då ej Riksdagens bifall, hufvudsakligen af de skäl att, såsom Andra Kammarens 4:de tillfälliga utskott samtyckte, en dylik verkställd utredning i alla händelser icke torde komma att förebygga rättegångar af här afsedda slag samt att det vore osäkert, huruvida det för Kungl. Maj:t ens vore möjligt att verkställa en dylik utredning af fullständig tillförlitlighet.

Utskottet anför emellertid äfven, att en sådan utredning som den ifrågavarande icke kan undvikas, annat än förmedelst omfattande och specialiserade undersökningar rörande hvarje särskildt torp. Detta borde hafva varit ett tillräckligt skäl för att utredningen bör göras af staten.

Röster höjdes emellertid inom kammaren till förmån för motionen, och för min del har jag icke kunnat finna fullgiltiga de skäl, som för afslag anfördes.

Under de år, som sedan dess förflutit, har behovet af en utredning rörande äganderätten till båtsmans- och soldattorpen alltmera gjort sig gällande; ty i samma mån som det gamla indelningsverket försvinner samt båtsmans- och soldattorpen blifva lediga, i samma mån uppstå allt flera

spörsmål därom, hvem som är den lagligen berättigade ägaren till dessa torp. Tvister och rättegångar härom förekomma ofta, och är det för den enskilde förenadt med icke allenast obehag att behöfva nödgas draga en sådan fråga inför domstol, utan ock med afsevärda kostnader för att kunna från vederbörliga håll anskaffa erforderliga handlingar, kartor och intyg m. m.

Då den enskilde ej kan sägas själf vara vållande till dessa utgifter, utan det uppenbarligen är genom statsmakternas åtgöranden, som dessa äganderättstvister uppkommit och ännu allt framgent komma att uppstå, så synas mig de anspråk vara fullt berättigade som framställas därom, att statsverket härvid träder hjälpende emellan och vidkännes åtminstone en del af de för ifrågavarande utredningar erforderliga kostnader.

Vid rättegångens genomförande uppstod en mängd olikheter i fråga om äganderätten till torpen, till följd af deras förläggande på samhälligt eller enskild mark.

Under tidernas lopp hafva redan äganderättsförhållandena till många torp på olika sätt ändrats. Det synes därför nödigt, att så fort ske kan en utredning göres för att få klarhet om äganderättsförhållandena till båtsmans- och soldattorpen, till undvikande af framtida, dyrbara tvister och processer.

Skulle det möjligen ej befinnas lämpligt att, såsom jag i min förra motion begärde, Kungl. Maj:t helt och hållet tager befattning med utredning rörande äganderätten till torpen, utan detta öfverlåtes till de respektive rotehållarne, så synes det dock rättvist, att staten åtminstone genom lämpliga bidrag underlättar rotehållarnes arbete och utlägg för att få dessa rätts- och tvistefrågor klara. Det synes mig därför, att Riksdagen bör ställa ett visst belopp — förslagsvis 10,000 kronor — till Kungl. Maj:ts förfogande för att användas till bestridande af kostnaderna, helt eller delvis, för de utredningar rörande äganderättsförhållandena till ifrågavarande torp, som af de enskilde rotehållarne verkställas och hvarom framställning till Kungl. Maj:t göres. Närmare bestämmelser för detta anslag och villkor för del af samma torde lämpligen af vederbörligt utskott uppsättas.

På grund af hvad som sålunda anförts, får jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen behagade ställa till Kungl. Maj:ts förfogande ett förslagsanslag å 10,000 kronor till be-

stridande — helt eller delvis — af kostnaderna för utredning rörande äganderätten till båtsmans- och soldattorpen, att utgå enligt de bestämmelser och villkor, som Riksdagen behagade att själf närmare bestämma.

Stockholm den 28 januari 1905.

Elof Nilsson.

N:o 118.

Af herr **F. Pettersson** i Tjärsta, om ändring af 4 och 11 §§ bevillningsförordningen.

Bland vårt lands skattdragande befolkning finnes en klass, som i allmänhet besitter en blott ringa och ofta ingen skatteförmåga, nämligen ägare och innehafvare af smålägenheter. Då taxeringsmyndigheterna måste värdera lägenheterna efter brandförsäkringsvärdena, blifva de vanligen åsatta för höga värden med afseende på den inkomst de verkligen lämna. Ofta ligga dylika lägenheter på ofri grund, köpt på viss tid eller upplåten mot högt arrende, och innehafvas af personer, som lefva i mycket små omständigheter och hafva svårt att förtjäna sitt lifsuppehälle.

En arbetare köper under sin krafts dagar några har jord på viss tid eller får sådan på arrende, där han uppför åt sig en stuga. Så länge han är arbetsför reder han sig och kan väl betala skatt till stat och kommun, men krafterna aftaga och han har svårt försörja sig och sin familj. Hvarje skattekrone är då för honom svår att anskaffa.

Är nu en lägenhet taxerad till 500 kronor, så erlägges ej fastighetsbevillning i enlighet med bevillningsförordningen § 4 mom. d, men är den taxerad till blott några kronor öfver nämnda summa, så måste